

Justitiedepartementet

Remissvar över Ds 2023:1 Ändringar i regelverket om överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder

Sammanfattning

Internationella Juristkommissionens Svenska Avdelningen instämmer i förslaget om ändringar i lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder och lagen (2011:1156) om överlämnande från Sverige enligt en nordisk arresteringsorder. Vi välkomnar att rättens roll stärks. Vi har dock svårt att se varför personkretsen föreslås vara olika när det gäller möjlighet till avtjänande av straff i Sverige vid överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder på grund av lagföring respektive vid överlämnande enligt en europeisk arresteringsorder för verkställighet.

Överlämnande för lagföring

Vi anser det värdefullt att svensk lagstiftning anpassas till EU:s rambeslut 2002/584/RIF och EU-domstolens praxis så att de fakultativa vägransgrunderna inte längre blir obligatoriska och välkomnar att rätten föreslås att göra den skönsmässiga bedömningen av om det finns anledning att i dessa fall vägra verkställa en europeisk arresteringsorder även om de fakultativa vägransgrunderna är uppfyllda. Det är också välkommet att rätten – i vissa fall – får besluta att den frihetsberövande påföljden som kan bli utdömd i utfärdandestaten ska verkställas i Sverige då det innebär ett åtagande för flera svenska myndigheter. Möjligheten till verkställande i Sverige omfattar svenska medborgare eller personer bosatta i Sverige däremot inte unionsmedborgare som uppehåller sig i Sverige och överlämnas härifrån. Detta motiveras av att den senare personkretsen inte anges i artikel 5.3. Även unionsmedborgare som uppehåller sig i Sverige bör med hänsyn till likabehandlingsprincipen ha möjlighet att vid överlämnande från Sverige för lagföring i annat land få avtjäna straff i Sverige. Det kan t.ex. vara fallet när de har familj eller arbete i Sverige men av formella skäl inte är bosatta här. Syftet med att avtjäna straffet i ett visst land ska ju bl.a. vara att underlätta återanpassningen.

Överlämnande för verkställighet

Även här är det av stort värde att rätten har möjlighet att bedöma om verkställigheten, på begäran av den eftersökte, ska ske i Sverige eller om överlämnande ska ske. Den personkretsen som har möjlighet att verkställa i Sverige i detta fall är annorlunda än personkretsen som vid överlämnande från Sverige för lagföring med villkor att de ska få avtjäna straff i Sverige. Även unionsmedborgare som *uppehåller* sig i Sverige har nämligen möjlighet att få avtjäna i Sverige istället för att överlämnas för verkställighet till den begärande staten. Detta motiveras med hänsyn till likabehandlingsprincipen.

Övriga ändringar

Internationella Juristkommissionens Svenska Avdelning noterar att det föreslås en utökning av tiden för förvarstagande för båda arresteringsorderlagarna enligt lagen om utlämning för brott från 48 till 96 timmar. Detta gäller i samband med att Polismyndigheten verkställer ett beslut om utlämning om det krävs för att utlämningen ska kunna genomföras. I två fall, nämligen när ett beslut om överlämnande ska verkställas och när en person överlämnats till Sverige på villkor att han eller hon ska återföras till den verkställande staten, föreslås nu en förlängning till 96 timmar. Detta med hänsyn till att det kan vara svårt att få de 48 timmarna att räcka till med hänsyn till resplaner via flera länder mm.

Detta kan vara förståeligt i vissa fall men Internationella Juristkommissionens Svenska Avdelning vill i detta sammanhang påpeka att det är vår uppfattning att en översyn av samtliga förvarsfrister som beslutas av Polismyndigheten i utlämningssammanhang bör göras för att inte riskera att frihetsberövanden bli längre än absolut nödvändigt.

För Internationella Juristkommissionens Svenska Avdelning

Maryam Arfaoui

Solveig Wollstad